

TIPS VAN DE THUISBLIJVERS

▲ FOTO GREET VERVOORT

Pianiste Hetty Sponselee (57) programmeert klassieke concerten in Oudenbosch en Hoeven. Tijdens de lockdown nam ze ook haar eigen cd 'Reflexión' op. Wat heeft haar nog meer door de lockdown geholpen?

Willem Jongeneelen

1. Curfew 2021

Muziek „Jazzpianist Bert van den Brink mailde jarenlang een groep liefhebbers op zondag muziek onder de naam Bert's Byte. Bij een aantal gelukkigen, zoals ik, verzorgde hij ook een huisconcert. Bij het ingaan van de avondklok werd deze traditie hersteld. Elke avond een mailtje met muziek van Bert. Twintig juweeltjes zijn verzameld op cd.”

2. De Nachtegaal

Boek „Kristin Hannah schrijft over het verzet en biedt verschillende perspectieven van dilemma's uit het dagelijkse leven van Frankrijk tijdens WOII. Het verhaal van twee zussen is zo meeslepend en aangrijpend geschreven dat ik in tranen was aan het eind. Dat gebeurt me zelden bij een boek.”

3. Smokkelaarsroute

Wandeling „In tijden van thuiswerkende en studerende kinderen is het fijn om in het weekend te wandelen. De Smokkelaarsroute bleek een ontdekking. Je passeert de grens met België en loopt over de heide, door bossen en weilanden. Prachtig gevarieerde natuur.”

4. El Inocente

Serie „Ongelooflijk sterke, op het gelijknamige boek van Harlan Coben gebaseerde Netflix-serie. Producent Oriol Paulo en hoogwaardige acteurs weten alle verhaallijnen, plots en twists subliem in beeld te brengen. Slechts één seizoen van acht afleveringen die iedere keer opnieuw verrassen.”

5. Anna Fedorova

Concert „Pianiste Anna Fedorova uit Oekraïne zou afgelopen seizoen optreden in onze serie Kapelconcerten. Na twee gedwongen annuleringen besloten we haar een mini-concert te laten geven en dit via YouTube aan te bieden. Ze speelde prachtig in de Kapel van Bovendonk in Hoeven!”

En ook nog te doen dit weekend

Kubilay Kaya (Bergen op Zoom, 1978) werkte jarenlang als hiphopproducer voor anderen en debuteerde in 2018 met een eigen album *Wanneer Je Er Langer Naar Luistert, Wordt Het Best Mooi*. Indiepop met hiphopbeats en poëtische teksten. Zaterdag (19.30 uur) speelt hij in Gebouw-T.

Na meer dan 25 jaar hilarische, maffe, gekke en gevoelige liedjes neemt het muzikale cabarettrio Enge Buren afscheid. Ze willen nog een keer knallen met naast liedjes ook anekdotes, onthullingen en verhalen. Theater De Maagd ontvangt het trio vanavond (21.30 uur) aan het begin van de afscheidstournee.

DANS DE STILTE

De Stilte krijgt

Dansgezelschap De Stilte uit Breda presenteert een unieke voorstelling die de aanduiding 'voor de allerkleinsten' een nieuwe dimensie geeft: *Wacht 's Even* (van 0,5 tot 3 jaar).

Martijn Schraven

Het gebeurt niet vaak dat ik voor een artikel in de krant alle vier de kinderen kan meenemen. „Kan ik écht een tweeling van 2 jaar en twee kleuters van 4 en 5 jaar meenemen?” Ik vraag het voor de zekerheid nog maar even na. „Geen enkel probleem, graag zelfs”, krijg ik via de telefoon te horen.

Nou vooruit, als het zo expliciet gezegd wordt, zal het wel goed zijn. Dan mogen we met de hele bups naar *Wacht 's Even*. Een dansvoorstelling voor kinderen van zes maanden tot en met drie jaar.

We bezoeken de generale repetitie, voorafgaand aan de eerste try-out in het Chassé Theater die aankomende dinsdag plaatsvindt. Lizzy (5) is eigenlijk 'te oud'. Maar volgens het persbericht is de voorstelling ook geschikt broertjes of zusjes. Laura (4) is net een week geleden jarig geweest en zit dus

aan de bovengrens van de doelgroepleeftijd. De tweeling Leon en Julia (net 2) vallen precies in de doelgroep. Eerlijk is eerlijk: ik hou mijn hart vast.

Bij binnenkomst mogen we plaats nemen op schapenvachtjes. De oudste twee kijken vol verwachting naar het podium, be-

de muziek start zijn alle ogen gericht op het podium.

In tegenstelling tot wat ik gedacht had, start de voorstelling niet met een knal en veel bombarie, maar begint deze heel klein. Slechts één danser op het podium, die met kleine bewegingen de aandacht op zich weet te vestigen. Ik kijk naar m'n kroost en verwacht dat er elk moment een tje afgeleid is en gaat lopen, roepen of zijn/haar broer/zus gaat klieren. Maar niks van dat alles. Julia heeft haar duim gepakt en kijkt met grote ogen.

Klein knikje

De eerste die de stilte doorbreekt is Leon. „Papa kijk”, zegt hij, wijzend op hetgeen zich op het podium afspeelt. Even later staat hij dan toch op. Twee, drie pasjes richting het podium om even te kijken. Na een klein knikje van mij, komt hij weer naast zijn zussen

“**Papa kijk', zegt Leon (2), wijzend naar de dansers op het podium**

nieuwd naar wat komen gaat. Leon en Julia (2) vinden het al heel wat dat ze in zo'n andere omgeving zijn en gaan keurig zitten naast hun grote zussen. Wanneer

◀ Leon, Lizzy, Julia en Laura kijken naar de voorstelling van *De Stilte*. FOTO RON MAGIELSE/PIX4PROFS

zitten. Even later staat hij weer. Nu zijn het vier à vijf stapjes in de richting van de dansers.

Dit herhaalt zich een aantal keer, gelukkig zonder dat ik hem van het podium hoef te plukken. „Dat had natuurlijk kunnen gebeuren”, zegt danser Kaia Vercammen na afloop van de voorstelling. „Daar zijn we op ingesteld. Bij een voorstelling als deze verwacht je het onverwachte.”

Als ik met mijn volwassen blik een betekenis aan de dans zou moeten koppelen, dan zou ik kunnen zeggen dat een van de twee dansers vooral bezig is met het maken van iets.

Versillende attributen op het podium worden gebruikt, als huis, als tafel, als iets waar je een pad mee kunt maken.

De tweede danser beweegt over het podium met een haast dierlijke energie, soms zwierend, soms heel stil. En soms tot groot plezier van de jonge kijkers heel sneaky wegrennend van de andere danser. Maar dat is grote-mensen-kijken.

„We hebben er van alles ingestopt”, legt Gertien Bergstra na afloop van de voorstelling desgevraagd uit. Zij tekende samen met

Femke Somerwil voor de choreografie. „Voor kinderen van deze leeftijd is dat helemaal niet eens zo belangrijk”, zegt ze.

„Volwassenen zoeken naar een verhaallijn. Zij hebben dat nog niet. Wanneer kinderen zich gaan richten op het licht, het geluid, of hun omgeving, is dat óók een vorm van waarnemen.”

Feedback

De voorstelling *Wacht 's Even* duurt iets meer dan een half uur. Laura heeft al die tijd ademloos zitten kijken. Lizzy is van nature wat onrustiger en heeft verschillende manieren van zitten en liggen op het schapenvachtje uitgete probeerd. Leon en Julia reageerden ronduit positief op hun eerste danstheatervoorstelling. En helemaal toen na afloop bleek dat ze nog even met de dansers het podium op mochten om met de vreemde attributen te spelen.

Zelfs Leon, die momenteel door een fase van behoorlijke eenkennigheid heengaat, is meteen bereid met dansers een toren te gaan bouwen. „Ze kunnen zich verbaal niet uiten”, zegt Vercammen. „Maar dat ze meteen zonder

schroom naar ons toekomen, wil zeggen dat we wel degelijk contact hebben gelegd. Dat is ook een soort van feedback.”

Wacht 's Even is door theater De Stilte ontwikkeld als onderdeel van een Europees samenwerkingsverband. Onder de naam Mapping wordt internationaal onderzocht hoe het jonge kind de wereld van het theater beleeft. In totaal nemen achttien gezelschappen uit zeventien verschillende landen

Ik kijk naar mijn kroost en verwacht dat er elk moment eentje gaat lopen

deel. „Ook voor ons is het vaak nog zoeken”, legt choreografe Bergstra uit. „Kijken waar de spanningsboog bij deze jonge kinderen nou precies ligt.”

Wacht 's Even (try-out): 15 juni (10.00 uur) in Chassé Theater.

THEATER DRIES VERHOEVEN

Arbeiders en robots spelen de hoofdrol in de nieuwe Verhoeven

Dries Verhoeven (1976, Oosterhout) laat robots en arbeidsmigranten acteren in zijn nieuwe voorstelling. Met een stevig stukje maatschappijkritiek.

Mark van de Voort

Een raadselachtig theaterbeeld dat niet van je netvlies verdwijnt. Chassé Theater biedt komend weekend ruimte aan een levende theaterinstallatie. In een glazen werkruimte kijken arbeiders strak voor zich uit terwijl ze een Nederlands strijdlid aanheffen. Daarachter voeren zwierende hightech-robots met grootse precisie hun taken uit. De theatervloer is acht uur lang omgetoverd in een apocalyptische werkvloer.

Theatermaker Dries Verhoeven zet de wereld graag op zijn kop. In zijn schrijnende performance-installatie *Broeders verheft u ter vrijheid* vullen Bulgaarse arbeidsmigranten hun werkdag met samenzang, terwijl robots de klusjes opknappen.

Verhoeven excelleert in performances en installaties die de bezoeker met de neus op de harde, complexe werkelijkheid drukken. Zo ontwierp hij een hotel waarin bezoekers met elkaar en zichzelf geconfronteerd werden en bouwde hij een installatie met 70.000 nijvere mieren als ode aan het menselijke noodlot.

De aanleiding voor zijn werk *Broeders verheft u ter vrijheid* was een aanvaring met een Italiaanse grondstewardess. „Ik vloog met een budgetmaatschappij en ze wilde me extra laten betalen voor mijn bagage. Dat is natuurlijk een opdracht die ze meekrijgen. Veel vuil werk moet door werknemers voor hun bedrijf worden opgeknapt.”

Tijdens de coronaperiode hield Verhoeven de moderne werkomstandigheden onder het licht. „Wie zijn de mensen die al onze pakketjes en boodschappen bezorgen?” Verhoeven beet zich vast in de materie. „Computers en algoritmes maken steeds meer de dienst uit. Arbeidsomstandigheden zijn zelden ideaal. Chauffeurs, distributiemedewerkers en postbezorgers worden aangestuurd door een app en ze hebben steeds minder contact met

collega's. Heel demotiverend als je al een staking plant.”

Verhoeven ging als een echte werkgever op zoek naar geschikte arbeiders voor zijn performance. „In Sofia heb ik uiteindelijk tien ervaren werknemers kunnen vinden die ook geweldig konden zingen. Mensen die in slachthuizen, als aardbeienplukker of bij Nestlé werkten.”

Busje

Verhoevens bijzondere werkproces en installatie wordt uitgelicht tijdens een expositie die tot en met 15 augustus te zien is bij kunstinitiatief West in Den Haag. „In dit voormalige ambassadegebouw verblijven de tien arbeidsmigranten. Iedere ochtend staat een busje klaar om ze

In Sofia heb ik tien werknemers kunnen vinden die geweldig konden zingen

– Dries Verhoeven

naar het theater te vervoeren.”

Dries Verhoevens werk is voor het eerst in Chassé Breda te zien. „Ik ben in Oosterhout geboren en ging naar school op het Onze Lieve Vrouwelyceum. Het komt mooi uit. De theaters zitten in deze tijd verlegen om coronaproof voorstellingen. Mijn nieuwe voorstelling kun je veilig bezoeken met een tijdslot en zonder testen, net als in een museum.”

De theatervloer als een geolied, futuristisch distributiecentrum, terwijl het publiek stiekem meekijkt. „De publieksreacties zijn puur theater”, glimlacht Verhoeven. „De een blijft rustig drie uur lang kijken. Een ander schuift steeds meer naar achteren, als een soort afscheid. Je voelt je beschaamd, verbaasd of woedend. Zo ervaar ik zelf schoonheid in de perfectie waarmee robots hun taak uitvoeren. Het werk onthult telkens nieuwe lagen.”

Broeders verheft u ter vrijheid is te zien op 12 en 13 juni in Chassé Theater.

▲ De spelers in deze voorstelling zijn mensen die in slachthuizen, als aardbeienplukker of bij Nestlé werkten. FOTO WILLEM POPELIJER